

Setomaa pühäsenulkades leiduvate ikoonide ikonograafiast

Tiia Puustusmaa
6. November 2020

Mis on ikoon? Kuidas teda mõistetakse
ja kasutatakse?

Vasakul: foto seto naisest
ikoonile suud andmas,
2019 Rissova

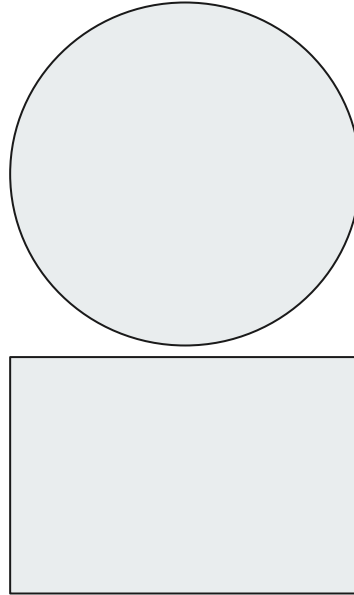
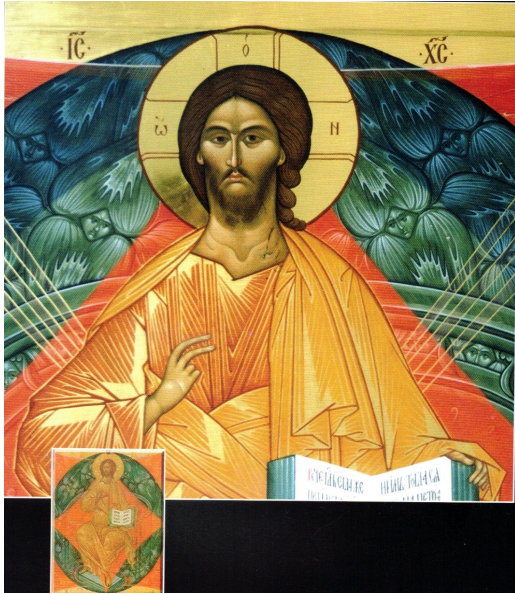
Paremal: N.S Matvejev
maal aastast 1891 Peteburi
religioonimuseumis

Ikoon versus ekraan.

Õigeusu ikoon on lüli kahe maailma vahel: ühelt poolt ta on see, mida kujutatakse, ehk sümbol langeb kokku tähendusega. Teisalt ta on atribuut, mille abil jõutakse religioosse kogemuseni.

Ikoonis olev geomeetria aktiveerib sisemaailma, palvetaja siseruumi

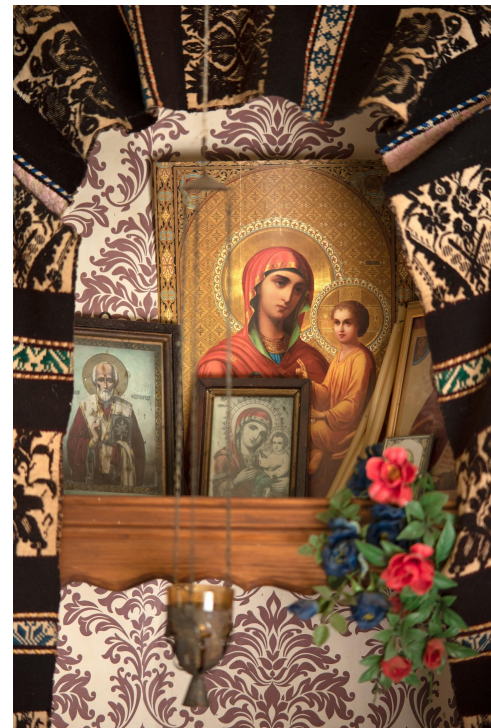
- Ring tähistab taevast
 - Õigeusu kirikus tähistab kuppel taevast
- Nelinurk tähistab maist
- Ikoonis kohtuvad taevane ja maine

Pildil: Kristus Kõigeväeline
(ikoonimaalija Aleksander Stalnov,
väike ikoon Andrei Rubljov 15. Saj
Tretjakovi Galerii

Paljudes pühäsenulkades kohtab enamust setodele
tähtsatest ikoonidest:

Jumalaema Hodegetria
ikoon, Jumalaema Eleusa,
Jumalaema Põleva põõsa
ikoon, Jumalaema - Kõigi
kurbade rõõm,
Kristus Pantokraator,
Püha Nikolaus

Jumalaema - Kõigi kurbade rõõm

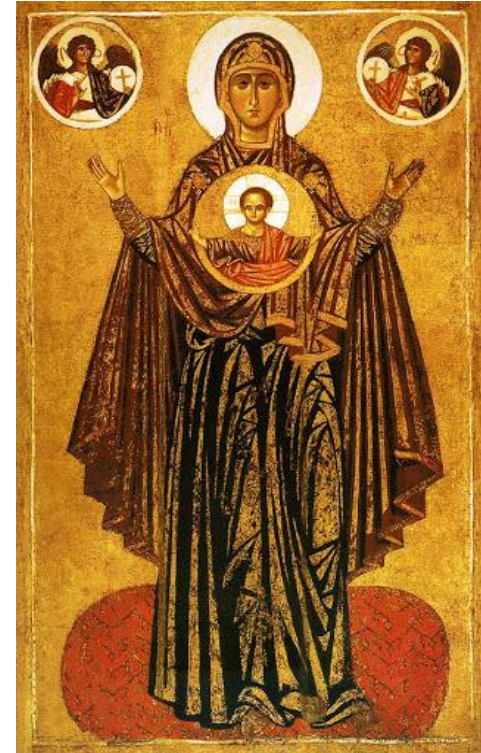

Täpne koopia Moskva Ordõnka
kiriku imettegevast ikoonist, 18.
saj viimane veerand. Wikipedia

Ennustähe Jumalaema

Ruumilisem kui

taevas/Platytera

Mõla küla
Kaasani
Jumalaema
(Hodegetria
tüüpi ikoon)

Vasakul: Smolenski
Jumalaema (kaetud
riisaga) Obinitsa
Paremal:
Teednäitav
Jumalaema
(kullavärviga
kaetud) Petseri

Eleusa Jumalaema / Umilenije

Kolme käega Jumalaema

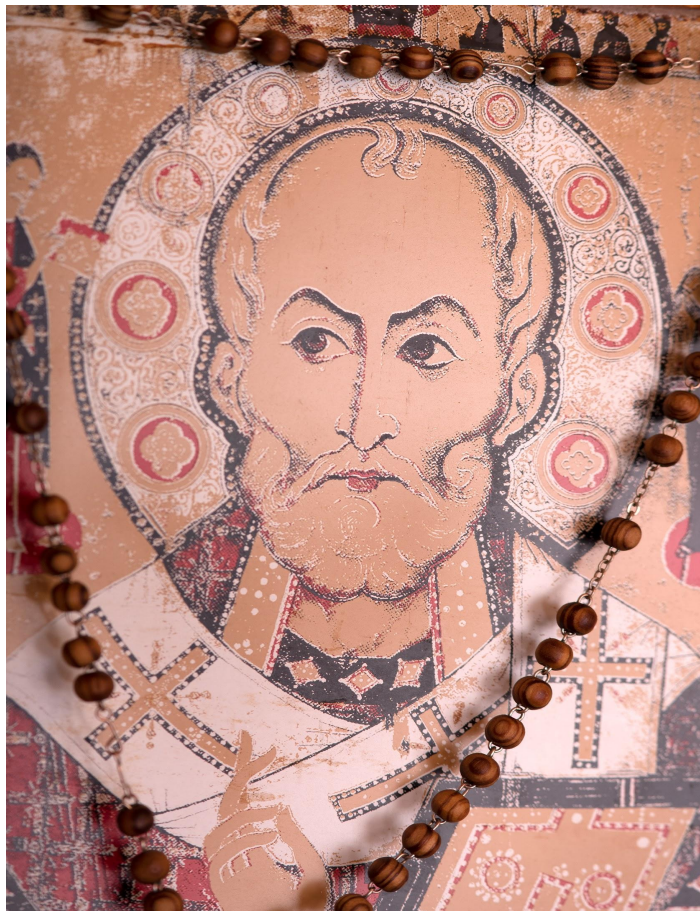

Kolme käega
Jumalaema, Setomaa
(tellimustöö)

Püha
Imetegija
Nikolaus

Jeesus, Püha Nikolaus,
pühad Floros ja Laurus

Märterpiiskop Vlasios Sebasteast (setodel Ulas)

Prohvet Eelija

Aitjuma hää kullõja!